



## SZEDŐ-ÁRSZABÁLY ÉS MUNKAREND.

*Érvényes 1886 január 1-jétől.*

1. *A számítás módja.* A számítás azon betűnem közönséges **n** betűje szerint történik melyből egy mű vagy más nyomtatvány szedendő és irányadó a betűnem időnkinti teste. — Ha valamely betűnemben az **n**-ek vastagabbak egy félnégyzetnél (Halbgevierte), úgy az utóbbiak szerint számíttatik. — Ha a sor kitöltésére egy hiányjel, vagy más gyöngébb jel szükségessé válnék, az **n**-nek számíttatik. — Az ár megszabása, törtek kerülése végett, tizedrendszer szerint történik.

2. *Térző (Durchschuss).* Minden darab térző egy **n**-nek számíttatik.

3. *Lapczím (Columnentitel).* Élő lapczímek zársorral együtt három, holtak zársorral együtt két sornak számíttatnak.

4. *Síma szedés.* Síma szedésnél következő meghatározások állanak:

a) *Antiqua (magyar és német) 1000 n*

Garmond, Bourgeois, Petit ... .. 22 kr.

Colonell és Cicero ... .. 23 "

Nonpareille, és Mitteltől fölfelé ... .. 26 "

Perl ... .. 27 "

b) *Idegen nyelvek:* Német nyelvű szedésért, ha *fraktur*-ból van szedve, 2 krral több számíttatik.

c) *Latin, román, olasz, franczia, szerb, orosz, horvát és tót (fraktur vagy antiqua) nyelveknél 1000 n-ért 2 krral több; egyházi cirill és görög alá nem vágott 1000 n 7 krral, alávágott 9 krral több, héber síma szedés 4 krral, pontozott 8 és troppszedés 12 krral magasabban számíttatik. — A héber szedés számítása «Nun», pontozásoknál pedig «Passach» szerint történik.*

5. *Kevert szedés.* Egyszeres kevert szedésnek tekintendő az, ha egy másik betűnem fordul elő; kétszeres kevertnek az, ha egy harmadik; háromszorosnak az, ha egy negyedik betűnem szétszórva az ív harminczkettedrészét foglalja el és ilyenkor emelkedik a rendes ár 1000 **n** után egyszeres kevert szedésnél 1 krral, kétszeres kevert szedésnél pedig 2 krral és háromszoros kevertnél 3 krral. — Új betűnemnek

tekintetik itt a ritkított szedés is. Ha pedig az elősorolt betűnemek szétszórva az iv 16-od részét foglalják el, a főtebb megszabott kárpótlás ára kétszerezetik. — Minden más nyelvnek szétszórt előfordulása az iv 32-ed részének betöltésénél külön betűnem-keverésnek tekintetik és a főtebbi arányban magasabban számítatik. — Ha valamely műben idegen nyelv folytatólag fordul elő, úgy ennek számítása ezen árszabály határozatainak 4. pontja szerint történik. — Ha a szedés kisebb betűfajjal (tehát aláakott) van keverve, úgy az illető sorok kétszeresen számítatnak. — *Pakét* szedésnél az idegen betűfajból vagy ritkítva szedett szavak sorokká adandók össze és kétszeresen számítandók. Czimek szintén kétszeresen számítandók, még akkor is, ha állottak.

6. *Tiszta számos vagy ritkított szedés*, úgy mint számos szedés rövidítésekkel kétszeresen, számokkal vagy rövidítésekkel kevert szedés, nevek másfélszer számítatik, részben ritkított szedés kevertnek (5. pont) tekintetik. A sor kikergetése vagy behozásáért egy sorral több számítatik.

7. *Jegyzetek*. Valamely műben előforduló minden kisebb betűnem annak árszabása szerint külön számítandó. A választó-vonalak a jegyzethez tartoznak.

8. *Mathematikai szedés*. Előforduló matematikai szedésnél egyszerű példák másfélszer, nehezek kétszeresen számítandók. Különösen nehezeknél megfelelő kárpótlás fizettetik.

9. *Táblázatos szedés* vonalakkal vagy a nélkül, kétszeresen számítandó.

10. *Keskeny alak*, mely egy sorban 30—25 n-et tartalmaz, 2 krral, 24—20 n-es 3 krral és 20 n alatt 5 krral 1000 n-kint magasabban számítandó.

*Betűszeljegyzetek* (Marginalien) a szedés szélességéhez csatolandók. *Számszeljegyzetek*nel pedig megfelelő kárpótlás fizetendő.

11. *Tördelési javulék*. Ha egy műnél több mint két szedő foglalkoztatik, akkor 1000 n-nél 2 kr. a tördelésért fizettetik. Műveknél, melyek tördelése jegyzetek, fametszvények stb. által nehezítettik, különös kárpótlás fizetendő. Ugyanez határozatok folyóiratok tördelésénél is alkalmazandók.

12. *Javítások*. A szedő köteles egy házi javítást és egy sajtó-reviziót lelkiismeretesen végezni. Javítások, melyekért a szedő nem okozható, ú. m. szerző- vagy sajtó-reviziók végzéseért, óránként 22 kr. fizettetik; ugyanez áll fordított betűkre nézve is. — *Pakét-szedők* csak a házi javítást tartoznak végezni.

13. *Nem foglalkoztatás* esetében, úgymint ha várni kell kézíratra, betűre stb., mely idő alatt a szedő takarításra használható, óránként 22 kr. fizetendő. — *Nehezen olvasható, czeruzával* írott vagy rendben nem levő kézirat kárpótlásául az ezen kéziratokból szedett szedés 1000 n után 2 krral magasabban lesz számítva.

14. *Föltisztogatás.* A munka befejezte után a szedő nem tartozik azt föltisztogatni. Valamely munka berendezése alkalmával a szedőnek a szükséges anyag, úgymint: stégek, négyzetek, tézök, deszkák stb. kiszolgáltatandó, ellenkező esetben a tisztogatás ideje neki óránként 22 krral kárpótoltatik. — Ha egy mű berendezésénél a szedőnek oly osztani való nyújtatik, melyet szedéséhez teljesen nem használhat, hanem részben összeállítani vagy a szekrényből egyes betűt kiraknia kell, pl. más nyelven, úgy ezért a föltisztogatásért megillető ár fele része által kárpótlandó.

15. *Szekrényváltogatás.* Azon esetben, ha a szedő ugyanegy szekrényből vagy ugyanegy munkánál két forintot keresni nem képes, úgy annak 30 krnyi kárpótlás jár.

16. *Előny* (Speck). A mű czíme, előszava és tartalma a szedőtől el nem vonathatik. Tömképek, fametszvények, költemények, vákátok stb.-ért levonás nem történik. — Rovat- és czimsorok kétszeresen számítandók és a szedőtől el nem vonhatók.

17. *Haugjegyszedés* szabad egyezkedésre hagyatik.

## HÍRLAPSZEDŐ-ÁRSZABÁLY.

1. *A szedés ára.* A szedés ára magyar 25, német (fraktur) lapoknál 27 kr. 1000 n után.

2. a) Tőzsdei és kereskedelmi táviratok, ha mutáltatnak, egyszerűen, új szedésnél vagy tördelésnél másfélszer számíttatnak. b) Vasuti és bank-kimutatások mutálásnál egyszerűen, új szedésnél kétszeresen. Tabelláris szedés újságoknál egyáltalán kétszeresen számítandó. Különösen nehéz vagy vonalakkal ellátott táblázatos szedés külön kárpótlandó. Nonpareille-fejek kétszeresen számíttatnak. c) Leszámítolási árfolyamok és összehasonlító árfolyam-táblázatok, ha kéthasábos és mutáltatik: egyszerűen, ha több hasábos, ép úgy, mint tőzsdei táblázatok is, másfélszer számíttatnak. d) A kis tőzsde egyszerűen, ha szétemeltetik és többek által mutáltatik, másfélszer, külföldi tőzsdék másfélszer számíttatnak. e) Időjárás táblázatok másfélszer számítandók. f) Változások a hadseregben vagy kivonatok a hivatalos lapból, ha rövidítések fordulnak elő, másfélszer. g) Tiszta számszedés, sor- és nyerőszámmal vagy a nélkül, kétszeresen. h) Folytatólagos ritkított vagy név-szedések kétszeresen számíttatnak. Ama sorok, melyek több mint felényire vannak ritkítva, szintén kétszeresen. i) Idegenek névsora, színházi műsorok, tőzsdei és városi jelentések számozott része, számadási kimutatások, hitel-egyletek fizetéseképtelenségi kimutatói, templomi zene, rövidített szavakkal szedetű sport, név-szedés, naptár (napirend), irodalmi vagy más tartalom-kimutatók másfélszer; folytatólagos kövér írás másfélszer, idegen nyelv kétszeresen. k) Olyan sorok, a melyekben cursivból vagy más fajta írásból fordulnak elő szavak, kétszeresen

számíttatnak, ép úgy a táviratok kezdősorai. *l)* Rovatok új szedésnél vagy mutálásnál kétszeresen, állók egyszeresen; zárvonalak egy sornak számíttatnak. *m)* Oly lapok, melyeknél a sorokban előforduló dőlt, félkövér és ritkított vezérszavak nem számíttatnak kétszeresen, két krajczárral magasabban számolandók.

3. *Sorkihajtás.* A sorkihajtásért egy sorral több számíttatik.

4. *Favítások.* Korrektura-változásokért az elmulasztott idő kárpótolandó.

5. *Várók.* Rendes várók 50 kr. kárpótlást kapnak.

6. Előforduló vásár- és ünnepnap munkáért kárpótlásért a szedés duplán számíttatik és a rendes határozatok lapszedésnél mérvadók.

### ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK.

1. A munka-idő kilencz órai.

2. Minden, a fönnebbi árszabályban különösen nem említett munkák díjazása szabad egyezkedésre hagyatik.

3. A bizonyos pénz minimuma hetenkint 10 forint, újonnan föl-szabadultaknál 8 forint.

4. *Külön órák.* A kitűzött időnél tovább tartó munkáknál a számoló szedőnek keresetén kívül az éjfél előtti, valamint ünnep- vagy vasárnap délelőtti óra 12 krral, az éjfél utáni, valamint vásár- vagy ünnepnap délutáni óra 18 krral kárpótolandó. — Bizonyos pénzben levő szedőnek heti keresetének minden forintja után az éjfél előtti, valamint vásár- vagy ünnepnap délelőtti óráért  $2\frac{1}{2}$  kr., éjfél után, valamint vasárnap vagy ünnepnap délutáni óráért pedig 3 krnyi kárpótlás fizettetik.

5. A kölcsönös fölmondási idő 14 nap. A fölmondás csak szombaton történhetik; ha a szombat ünnep, akkor az előtte való nap érvényes a fölmondásra. A fölmondás más eseteire nézve az ipartörvény intézkedései mérvadók.

6. Ez árszabály és munkarend az ipartörvény 113. §-a értelmében az illető kerületi előjáróságokkal, mint elsőfokú iparhatóságokkal is láttatandó.

\*\*\*

Esetleges észrevételek a «Typographia» szerkesztőségéhez intézendők.

